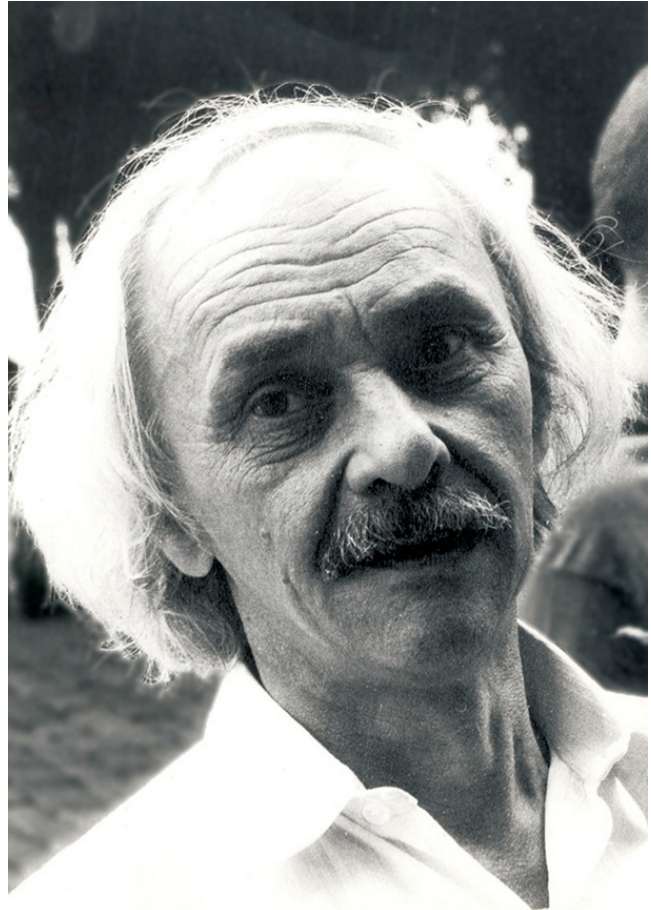

Kaunietiškos akvarelės mokyklos virtuozu vadintas OSVALDAS JABLONSKIS – žemaitis, kilęs iš Telšių

Parengė Kazimieras PRUŠINSKIS

2026 m. sausio 14-oji paženklinta skaudžia netektimi – eidamas 83-čiuosius metus mirė pedagogas, vienas žymiausių Lietuvos dailininkų akvarelistų Osvaldas Jablonskis (1944–2026).

Jis gimė 1944 m. liepos 2 d. Telšiuose. Iš pradžių gyveno šio miesto Ežero gatvėje, vėliau – netoli Telšių geležinkelio (tarp lietuvių ir žydų kapinynų). Paauglystės metais, 1953-aisiais, tapo kauniečiu. Kaune 1962-aisiais baigė vidurinę mokyklą ir tais pačiais metais įstojo į Lietuvos valstybinį dailės institutą Vilniuje, kurį baigė 1968-aisiais, įsigydamas dailininko tapytojo ir pedagogo specialybę. Tais pačiais metais pradėjo dalyvauti dailės parodose, tapo Kauno Stasio Žuko taikomosios dailės technikumio dėstytoju, ten jaunimą mokė tapybos ir akvarelės. Kauno Juozo Naujalio meno mokykloje dirbo mokytoju, o nuo 1990 m. dėstė akvarelę ir guašą Vilniaus dailės akademijos Kauno dailės fakultete. Yra išugdęs daug profesionalių dailininkų, kurie jį visada pagarbiai vadindavo Maestro.

Osvaldas Jablonskis. Nuotrauka iš RKIC archyvo. Fotografas nežinomas

1978-aisiais O. Jablonskis tapo Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno skyriaus nariu, 1993 m. įsijungė į akvarelininkų grupės „Aqua 12“ veiklą.

Jis Lietuvoje ir užsienyje yra surengęs daugiau kaip 50 savo akvarelės ir tapybos darbų parodų bei dalyvavęs daugybėje parodų, kuriose jis savo kūrinius eksponuodavo kartu su kitais dailininkais.

Tapyti ir lieti akvareles pamėgo studijų metais.

(Nukelta į 10 p.)

Osvaldo Jablonskio akvarelės (iš kairės): „Alsėdžiai“ (2001 m.); „Aeksandro Stulginskio tėviškė Kutaliai“ (1973 m.)

jai, jo darbai išsiskiria lyriškumu, realistiniu stilizuotu piešiniu, išradinga, jautria kompozicija, skaidriu potėpiu, subtiliu žalsvai sidabriniu koloritu – savitu „jablonskišku“ spalvų pasauliu. Visiems šio dailininko kūriniams būdingas liejimo laisvumas, persipinantys daugiasluoksniai planai. Meno pasaulyje jis laikomas kaunietiškos akvarelės mokyklos atstovu ir virtuozu.

Yra nuliejęs daug akvarelių, kuriose vaizduojami Lietuvos etnografinių regionų, ypač jo gimtosios Žemaitijos, Baltijos pajūrio, senojo Lietuvos kaimo, piliakalnių vaizdai, tradicinės lietuvių medinės architektūros pastatų fragmentai. Pagrindiniai jo kūryboje pasikartojantys motyvai – mediniai tilteliai, bažnyčios, trobos, bekraščiai laukai.

Jis itin žavėjosi medinės architektūros unikalumu, ieškodamas įkvėpimo ir motyvų savo kūriniams, daug keliaudavo po Lietuvą. Jaunystėje, kai dar studijavo, pradėjo domėtis istorija, kartu su savo žemiečiu istoriku ir archeologu Adolfu Tautavičiumi (1925–2006) dalyvavo archeologiniuose tyrinėjimuose Žemaitijoje (Veliuonos ir

Osvaldo Jablonskio akvarelės (nuo viršaus): „Palanga“ (2017 m.); „Plateliai“ (2001 m.); „Renavo dvaro parkas“ (1997 m.)

Upynos apylinkėse). Būtent tada gimė jo noras įamžinti žymias Lietuvos istorines ir su iškilių žmonių gyvenimu susijusias vietas. Prie tokių darbų jis kartą nuo karto palinkdavo visą savo gyvenimą.

2011 m. *Artseria* išleido pirmąją šio menininko monografiją – „Osvaldas Jablonskis. Šiuolaikiniai lietuvių dailininkai“. Tai kūrinių albumas, kuriame paskelbta daugiau kaip 70 šio menininko sukurtų akvarelių. Knygos sudarytoja ir įvadinio straipsnio autorė – Violeta Krištopaitytė. Pasak jos, O. Jablonskis šalia tokių klasikų kaip Česlovas Kontrimas (1902–1989), Petras Stauskas (1919–2003), Algirdas Lukštas (1921–1992), jaunesniosios kartos akvarelistų Eugenijaus Nalevaikos iri Emilijos Jaudegytės, buvo pasiekęs klasiko rangą. Jo kūryba išsiskiria savitomis transformacinėmis galiomis, yra šiuolaikiška tiek turinio, tiek formos požiūriu.

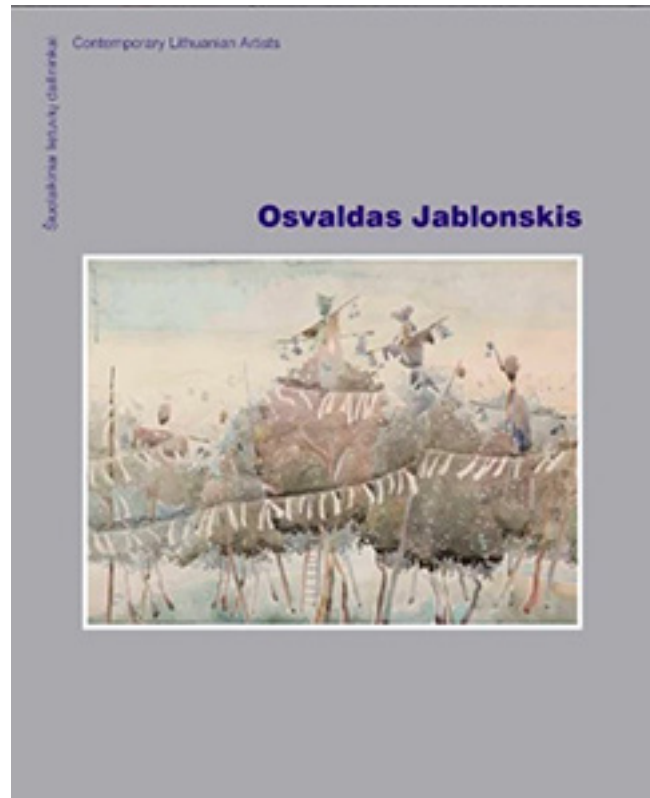
Kaip gimdavo dailininko kūriniai? Ainė Jucytė internetiniame portale www.diena.lt paskelbtame straipsnyje „Akarelės meistras: svarbiausia – turėti, ką pasakyti“ yra rašiusi, kad O. Jablonskis kurti „*pradedą nuo piešinio, kruopščiai atkartodamas pasirinktą motyvą pieštuku, o grįžęs į dirbtuves įamžina jį spalva. Prakalbus apie spalvą O. Jablonskis atviras: „Darbuose yra šiek tiek Rytų įtakos, galų gale, ir Prancūzijos įtakos, ypač Paulio Cezannė'o, kurio dirbtuvėse teko lankytis. Buvau pritrenktas, kaip jis lieja akvareles! Liedavo tik tai, ką žinojo. Ir aš jau paskutiniu metu lieju tik tai, ką žinau, o ko nežinau, tą palieku. [...].“*

O. Jablonskio kūrinių kolorite visiškai nėra juodos spalvos, kuri, siekiant darbo daugiasluoksniškumo, pradangintų trapius spalvų persidengimus. Kurdamas paveikslą menininkas lieja du ar tris sluoksnius, kol išgauna magišką motyvo ir spalvų dermę.

Paklaustas, kas svarbiau: ar pasirinktas motyvas, ar jo išpildymas spalvomis, dailininkas nedaugžodžiauja: „Nesakyčiau, kad motyvas reikšmingesnis už spalvą ar atvirkščiai. Jie lygiaverčiai. Esi laisvas pasirinkti spalvas ir motyvus, juos transformuoti. Svarbiau labai stipriai pergaltuoti kompoziciją. Kai sutvarkai eskizus, tada jau gali dirbti“. [...]

O. Jablonskis pasidalija patirtimi: ne visada net sutvarkius darbo kompoziciją iš karto pavyksta išlieti spalvas. Kartais jam tenka sugadinti keletą popieriaus

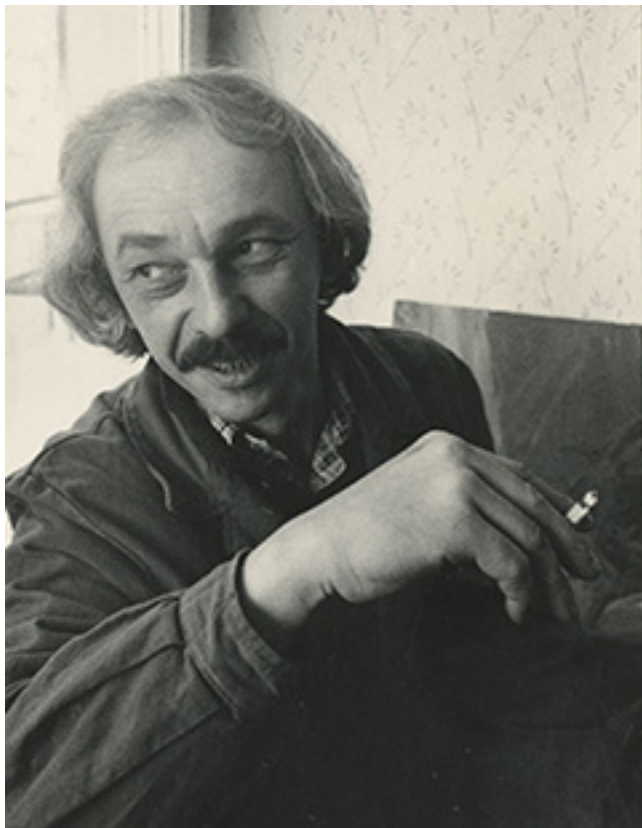
(Nukelta į 12 p.)

2011 m. ARTSERIA išleistos monografijos „Osvaldas Jablonskis. Šiuolaikiniai lietuvių dailininkai“ viršelis, kuriame atspausdinta O. Jablonskio akvarelė „Baidyklės vyšniose“

2024 m. birželio 13–rugsėjo 15 dienomis Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje veikusios Osvaldo Jablonskio kūrinių parodos „Improvizacijos“ reklaminio plakato fragmentas

Sigito Šimkaus nuotraukoje – Osvaldas Jablonskis 1985 m. Nuotrauka iš Lietuvos fotomenininkų sąjungos rinkinių, viešinama www.limis.lt

lakštų, kol suranda tinkamus spalvinius sprendimus.

Kūrėjo patirtis, sukaupta per daugybę metų, leidžia akvarelei panaudoti ir kiek netradicines medžiagas, tokią kaip pusiau gruntuota drobė (panaši į knygos viršelį), kurią techniškai paruošti akvarelei labai sudėtinga.

Dailininkas dirba išskirtinai tik klasikine, sausa akvarelės technika – ją įvaldyti reikia daug laiko, ir kūriniai gimsta kiek lėčiau nei liejant akvarelę ant

šlapio popieriaus lapo. Tačiau aiškus motyvo pavaizdavimas, skaidrus spalvų persidengimas, pripildantis kūrinį paslapties, minkštas kontrastingumas, leidžiantis klaidžioti po darbą, neužkliūvant už aštrių spalvingų dėmių, – visa tai verta liejant praleistų valandų. [...]“

2017 m. lapkričio–gruodžio mėnesiais Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio proga Liuksemburge Europos fojė buvo surengta viena svarbiausių O. Jablonskio parodų – „Lietuva mano akimis“. Joje eksponuota 50 akvarelių.

Pirmąjį šio menininko kūrybos dešimtmetį gimė tokie žymūs jo akvarelių ciklai kaip „M. K. Čiurlionio takais“ (1973), „Žemaitija“, „Pajūris“ (1978), akvarelės „Takas į Nidos kopas“ (1979), „Valtelė“, „Sode“ (1981), „Neverionys. Šulinys prie liepos“ (1982), „Sodžius“, „Baidyklės vyšniose“ (1983) ir daugelis kitų.

O. Jablonskio kūrinių turi įsigijęs Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, Lietuvos nacionalinis dailės muziejus, Žemaičių dailės muziejus, Šiaulių „Aušros“ muziejus, Rygos dailės muziejus, KUMU dailės muziejus Taline, Paryžiaus muziejus, Detmoldo kraštotyros institutas ir nemažai kitų muziejų, daug jo darbų yra ir privačiose kolekcijose. Jo kūrinių Lietuvos institucijos oficialiomis progomis yra padovanojusios Popiežiui Jonui Pauliui II, Prancūzijos prezidentui Fransua Miteranui, JAV viceprezidentui Denui Kveilui.

2011 m. O. Jablonskis buvo apdovanotas Kauno miesto savivaldybės „Santakos“ II laipsnio garbės ženklų bei kultūros ir meno premija. Tais pačiais 2011-aisiais metais Vilniaus dailės akademijos Kau-

Iš kairės: Osvaldo Jablonskio akvarelės „Angelai“ (2017 m.) ir koplytstulpiai prie Plungės senosios klebonijos, kurioje yra poilsiaavęs (kelias savaites gyvenęs) Mikalojus Konstantinas Čiurlionis su žmona Sofija Čiurlioniene-Kymantaite (2006 m.)